

יעקב פיכמן.

שירים.

מולדת.

1

הוי ארצי, ארץ-עם וחזון-לאמים,
מרחוק ידעתיך, וריחך בא
אלי מעבר ימים וארצות
אל ערבות-נוד, לא פקד אותן ית.

בחלום אביבי-חיי פרח הודך
ובכל הגיגיי-לב עלי נגלית.
ותסוככי כעץ על בקר-ימי
ועל כל שממון נופך לי השית.

אף לא ידעתי סוד יקוד-אדמה
וקדשת רגב-חול וצחיח סלע דל,
כל עוד לא דרקה רגלי על עפרך,
כיד אוהבת-חם, כרחש אמן-דל.

כל עוד לא יגקה עיני זהב שדותיך—
הדר השפלה, נושאת פרי וגיל,

וּמְקָרוֹת נְאוֹת הַהָרִים, בְּאַבֶּל יָפְתִים
אֶל רַחֲמֵי־אֵל שְׂכוּחַ יְאִיר שְׁבִיל־

לֹא הִגֵּד לִי אַף אַחַת מִנִּי אֶלֶף
מִיְגוֹנָךְ וּמִקְפִּיךָ, וּמֵטוֹב
מִנְחוּמְךָ לֹא יְדַעְתִּי, כִּי יִשְׁוַע
יוֹם יוֹם וְלַיְלָה לַיְלָה לְבִי: שׁוּב!

עַל גְּלִי־גִיל נִשְׂאֲתִי אֶל חֲפִיךָ,
וּבְעוֹד הַלֵּב לֹא פָלַל, בָּא הַחֲלוּם.
אֵיךְ אֲשִׁיר לָךְ וּפְרַחֲךָ עוֹד בְּלִבִּי
וְזַהְרֶךָ בְּעֵינַי עַד הַיּוֹם?

11

יְדַעְתִּי: יֵשׁ אַרְצוֹת מְלֵאוֹת הַדָּר
 וּפְלָאִים עוֹד לְרֹב מְצִיר עַד צִיר;
 אֶף אֵת הַבְּרָכָה צֹהֵה אֵל בְּגִבּוֹלֶךָ
 וַיִּשָּׂק אֵת כָּל אוֹיְרֶךָ גִּיל וְשִׁיר.

מִי עִירֹם, דַּל הַתְּהַלֵּךְ בְּאַרְצוֹת נִכְרֵי
 וּכְגִבְעַל קִיץ לְבוֹ עֲלֶיךָ מֵת.
 מְרִיחַ הַרְרֶיךָ שָׁב לְפָרַח.
 בְּחֶסֶד-אִם לְפָנָיו כִּי נִגְלִית.

אֵין אִישׁ אֲשֶׁר לְנִגְיַנַת מִי-כְנָרַת
 חֲרִישֵׁי-גַל וּבִהִירֵי שְׁפוּנֵי-תְהוֹם,
 אֵל יוֹצְרוֹ לֹא הִתְרַצָּה וּבִבְרָכָה
 לֹא נָשָׂא עֵינָיו הַדּוֹמַעַת רוֹם.

אֵין לֵב, אֲשֶׁר בְּחִיקֶךָ שְׁפָף עֲצָבוֹ
 וַיָּשָׁב רִיק מִמֶּךָ וְהִכָּאֵב לֹא רָךְ.
 אֵת הַמְּנַחֵמֶת! אֵל כָּל בָּא לְחַסוֹת בְּךָ
 אֵת לוחֶשֶׁה, וְלחֶשֶׁף מֵתָק: שְׂכַח

את המפיסת כל עלובי-עולם,
את הרופאת כל נגע-לב ומרי,
עם כל קשה-יום ונדח אפרש פפי -
היי נא מחבא-גיל לעד גם לי!

III

כִּי יִשְׁאַל אִישׁ לִיפְיֶיךָ, וְהִחַרְשֵׁתִי.
 לִי רִנְנוּ הַיָּמִים בָּךְ, וּכְבוֹד
 הַלְּלוֹת טְהוֹרֵי-אֹרוֹת כְּנֹה לְבִי;
 כֹּל רָגַע נְשָׂא גִיל לִי וּשְׁלַל-הוֹד.

כֹּל תֵּל, כֹּל שְׂדֵה בְּאֲבוֹ דוֹאֵב לְבִי.
 כֹּל תֵּלֶם נִדַּח בָּךְ, כֹּל גְּבַעַל כֶּר וְגִיר
 וְתִמְתַּק דְּמַעַת-עֵינַי עַל חֶרְבְּנֶךָ
 וְרוּחִי רוֹנְנוּ כָּל עַי, כֹּל אֶבְנֵי-קִיר.

מֵה יֵדַע זֶר מִכָּל אֲשֶׁר עוֹד הוֹתִיר
 לְפִלְטָה אֱלֹהִים לִי פֹה בְּכָל —
 בְּמִזְרְעוֹת בֶּר מְלַבֵּל בְּפֶאת שְׂדֵה,
 בְּדִמוּמִית אַחַת נוֹצְצָה בַּחוּל.

כִּי יִשְׁאַל אִישׁ לִיפְיֶיךָ, וְהִחַרְשֵׁתִי —
 כֹּל הוֹדֶךָ רַק לְשֵׁב, לְנֶאֱמֹן לֶךָ לְעַד;
 בְּצַהֲרֵי יָמִים יוֹקֵדִים גִּיל לוֹ שִׁמְשֵׁךָ
 וַיִּכְרַכְךָ פִּיּוּ בְּצַנַּת לַיִל כִּי רַד.

בְּחֶרֶף שְׂרֵב-מִיץ שְׂדֵמוֹת הָר וַיְבוֹלֵן;
 וְחִרְבוּ יְבֵלֵי גֵיא וְאָבֵל נֶץ בְּאֶפֶר;

בְּדַפֵּק עַל אֹהֶלוֹ גִּשְׁמ־חֲשׁוֹן רֵאשׁוֹן.
וּבְחֻדוֹת יֶרֶק חַי יִזְהִירוּ יִרְכְּתֵי הָרִי.

יְפִית בְּשֹׁפֵעַ נִסָּן כִּי תִפְרָחִי.
בְּנִקִּיק כָּל כֶּף כִּי יִרְעַד צִיץ וָאֵב:
אֵךְ שִׁבְעַת־יָמִים קְרוּבָה אֶתְּ בְּאֶבְלָךְ
וַיִּתֵּם עִירְמֵךְ, אֲדַמְת־יָהּ לְלֵב.

IV

פה שָׁכַח לְבִי צְלָלִי הַזְּנוּעָה.
 פה על כָּל שְׁבִילֵי שָׁמֶשׁ לָכֵן נָח.
 פה אֵלֶךְ לִי לְאֹטִי. מֵה רַבִּים מְטֻמְוֹנִיךְ.
 מוֹלְדֹתַי, הַשְּׁמוּרִים לִי עוֹד בְּךָ !

פה אֵלֶךְ לִי לְאֹטִי. פה יוֹמֵי גְדוּלִי.
 וּבְכָל אֲשֶׁר בְּהִרְגָלִי תִדְרֹךְ, שָׁם
 אֶת אֶרֶץ לִי הִרְכָּה וְהִטּוּבָה —
 מִשְׁדָּמוֹת גִּיא וְהָר עַד שְׁכֵמֶת הַיָּם.

מֵה מָתַק יֵשׁ מִתְּעוֹת בְּהִרְרֵיךְ, —
 שְׁוֹף שְׁמֶשֶׁךְ, שְׁקוּי אֲוִירֶךְ סָב וְשׁוֹט.
 כָּל צֶק וְגִיא וְאֶפִיק־נְחָלִים נִשְׁפָּךְ
 מִיּוֹם לַיּוֹם בְּאַהֲבָה שׁוֹב וּפָקֵד.

מֵה יֵשׁ בְּעוֹלָם רֶךְ מְלִיל יְרִיחוֹ.
 מִדְּמַמַּת הַיַּרְדֵּן וּמִשְׁלוֹם
 הַיִּשְׁמִימוֹן עַל גְּדוֹת הַיָּם הַעֲזוּב
 כִּי יִגְוַע לְאֹט עַל פִּסְגוֹת מוֹאָב יוֹם.

מֵה יָד מִזְדֵּךְ הַיְגוֹן בְּעַרְבֵי קְדְרוֹן.
 כִּי יִצְעַד הַלָּךְ דָּם בֵּין חֲרָבוֹת עָם
 וּבְלִבּוֹ יֵרֶן לַחַשׁ הָאֲדָמָה.
 כְּבִטְרָפֵי אֵילָן מַגַּע רוּחַ נֶם.

מי פעם הקשיב קולך מן הדממה
וישק מזיו שחרך ברכת-תם,
מאחרית ים יבך לבו אל חפך,
מאחרית ים יחל לך ליל ניום.

את ארץ זבת-הוד את גיר החלום לדורות
את מקות עמי ועצבו לצדי-עד —
אשרי האיש, בדמו רנה הולך!
אשרי הלב, אש-קדשך בו הצת!

הרע"ח.

צידון.

מים ראיתיה בעדנת יום.
 לא נאות בני-איש, כי אם תלום.
 מחרשות גן בתכלת אד
 לא עלה קול, לא בא לי הד.
 כמו נשפחה כלה פה על-יד
 הים העתיק — ולעד.
 רק צחוק הדס ושחור הברוש
 וסבכי עץ אדמי-ראש
 עם נהללי-זקב כמו
 מנוף אגדי בלטו פה...
 לא רגל איש לא דרכה שם
 מעולם עוד, ולעוברי-ים
 רומות עיר-הסוד מתוף
 זר פסגות-שלג, להבי-זף.
 ורמזה: בארצות עב וקר,
 כי ישני עוד, הנודד, זכר!

פה בצעהרי-שמש שוקטים לי
 מרחוק קסמה עיר-הדמי,
 ועיני נחה על הנוף
 ולפי כלה אל החוף;

אך האנייה נעה דם
ותשט מארק-החלום:
ותהי בלבבי מני אן
כחידת-גיל, כמתק-רו
לנחמו בלילי-נוד:
בעבר ימים ישני עוד...

1923

□□□□

מי אני ? אני רק הד הסערה,
 רק מפרש וך על חלקת-ימים ברה
 לי ברפת-אור על תהומות-אפל קרים,
 ובעצם יום בי צללים נחרים זרים.

לאן ? על ים וארצות-הוד רחוקים
 לי שרים דומם גלי-אור ירוקים ;
 אך, שבוי הרוחות, אתע ימים רבים -
 כל אי, כל חוף לנפשי גיל מנבאים.

אני רק מפרש לכן על-פני ימים,
 ושלומי אל כל חפיי-ליל נשמים ;
 לי שיר כל יום, לי רבבות תנחומים, -
 ונד אני עם רוחות-ים עגמים.

בְּדוֹבֵב לַיִל.

בְּדוֹבֵב לֵב, מֵה יִחַפְּרוּ
 נְגִינֹת יוֹם וְאוֹר!
 יֵשׁ קֶסְמִי צֵל וְרוֹעַמִים
 גִּיל מִזֶּרֶךְ תְּהוֹמוֹת-שָׁחֹר.

כֹּה רַפִּים נִיבִי לַיְלָה לִי
 וְחֻבִּיּוֹן יַעֲרוּ טוֹב —
 מֵה שָׁקֵט פֶּתָאֵם לְבִי בִי
 לְנֹכַח גְּבוּל אֵין סוּף!

מֵה טוֹב בְּיַם-סִתְרִים זֶה
 עִם כָּל אֲשֶׁר־נֹו צָלֵל,
 וְאֵל מַעֲמָקָיו, כְּבָדִי-גִיל,
 כְּלַחֲקֵם אִם רַךְ לְנַפֵּל!

עֵינֵינוּ מִמְצַהֲלוֹת אוֹר,
 מִיָּמִים גְּלוּיֵי-הוֹד —
 עַל גְּבוּל שְׂדֵי-גִיל כֹּה קוֹסְמִים לִי
 מְבוֹעֵי צֵל נְסוּד.

מֵה פֶּתַק יִמְחֹץ חֵץ הַתְּהוֹם,
 מֵה כֹּל הַד גַּל הַחַם!

לא, אין עלי אַדְמוֹת עוֹד

בְּאֵב מְחוֹק מֵעוֹב.

זֶה כְּכֹר עַל רֹאשׁ כָּל שְׁבִיל וְשְׁבִיל

זֶהב יוֹמֵי נוֹשֵׁר לְאֵט,

וְרָךְ, לֹא אֲדַע מָה, עָלַי .

מְרַעֲפִים צְאֵלֵי-עַד.

בְּקָר אֱלֹהִים

הַלְבִּינָה דְרָף־רֶטֶב־טֵל,
 פֹּה סִבְךָ, שֵׁם נִהַלֵּל יִתְגַּל
 מִתּוֹף צָחֹר אֲדִי, וּכְתוּעִים הֵם
 בְּשָׂדוֹת הַגֵּיא עֲזוּבֵי־אֵם.

מֶה יֵשׁ עוֹד וְהִרְנִין לְבִי פֹה?
 כָּל דְּרֹדֵר עוֹמֵד שְׁלוֹ לוֹ.
 הִדְשָׂא מֵת. אֵף רֶטֶט־מָה
 לֹא יַעֲבֹרְנוּ יוֹמוֹ בָּא.

וּמָה הַזֶּעַר? אֹלָם רִיק־
 וְנִהַב עָגֶם לוֹ בְּחִיק־
 כָּל שְׁעָרָיו פְּתוּחִים. צֹא וּבֹא־
 אֵף לְאַטָּף צֶעֶד, הַהֲלֹךְ פֹּה!

בְּצִיץ בְּטָרֶם יוֹצִיא תוֹר אֲכִיבוּ.
 בְּשֵׁמוֹ יַעֲדוּן וְדַק מִיּוֹם לְיוֹם.
 כֵּן יַעֲמַק רֶךְ וְכְרוֹנָךְ קִרְבִּי נַעֲרָה.
 בְּטָרֶם תִּחַרְב כּוֹס הַגִּיל עַד תּוֹם.

כָּל אֲשֶׁר לָלַכְת אַרְחִיק, נַעֲרָה.
 כֵּן תוֹךְ תִּנְהַר דְּמוֹתְךָ בֵּי וְיִקוֹד
 הַיָּמִים אֲשֶׁר בָּרַכּוּ הוֹד-עֲלוּמֵי.
 בְּטָרֶם יִדְעַךְ כָּלִיל, יִגְבֵּר עוֹד.

כַּפֶּאֶרְת לְבִנָּה רַךְ לְאַחַר גֶּשֶׁם
 יִגוֹן מִבְּטָךְ מִזְהִירֵי לַח וְטוֹב –
 לוֹ פַעַם עוֹד יִשְׁתָּ לְבִי וְךָ הַדְּמָעָה.
 לוֹ פַעַם אֹר זֶה חֵם עָלַי יַעֲרֶף!

כָּל אֲשֶׁר לָלַכְת אַרְחִיק, נַעֲרָה.
 כֵּן יַעֲמַק וְרַךְ בֵּי הַחֲלוּם –
 לוֹ פַעַם עוֹד בְּצֵלְךָ יִפְרַח לְבִי.
 בְּטָרֶם תִּחַרְב כּוֹס הַגִּיל עַד תּוֹם!

בְּפֶרֶחַ הָעֶרְבָה.

I

הן טרפי גני טרם עוד ינהיבו
 ונכים לילי-סיון עוד על ראשי,
 אף ראשית תורה-הפלאות אשא קרבי
 כשאת זמרי-הילדות החביבים,
 ובארג מקסמיה עוד לבבי
 יפרפר דם ומתק פרפור כאבו.
 מה היה אז, לא ידע איש. אף היו
 אחרים פני הימים לי לפתע,
 ולילות עמקי-צל וזכיר-רוחות
 השתפרו על מצרמי גני
 וידובבו את שיחיו העזובים
 ובכל הלילות ביתי לי הבהיקו
 צנני שחור ורצנני-דממה...
 לא ידע איש, פי עולם מת וצלליו
 זה אחר זה כבר הולכים ומסתלקים:
 הלינה תעה חרד סביב הלוני
 וינקש באצבעותיו, ואני,
 עוד רובץ תחת אבן נשכה,
 בשקי התגוללתי,
 ובהלבין כחלי מעוני כבר מסביבי

וְקָרִיאת פְּדוּת
 כָּבֵר צִלְלָה כִּרְעַשׁ גֵּן בְּיוֹם־הַגָּשֶׁם,
 עוֹד רִנַּת לַיְלָה רִסְפָּה עַל רֵאשִׁי
 וְצַנְרֵי־יוֹם נַעֲלָמִים
 עַל פֶּתַח לְבַי דְּפָקוּ וְלֹא נַעֲנוּ.

הוּא, אֶחְרוֹן קְלִילֵי הַבְּלֵהוֹת,
 עַת עֲבִי־בְשָׁרָה חֲמוֹת כָּבֵר נִשְׁאוֹת
 וְכָל סִכּוֹ בּוֹדֵד מַעֲזוּבַת אָחוּ
 לְקִרְאֵת הַרוּחוֹת יִשְׁלַח זְרָעוֹת בְּדָיו —
 הַלַּיְלָה בּוֹ יִפְרֵד לֵב מַעֲצָבוֹ,
 יִפְרֵד וְלֹא יִדַּע, כִּי עִם שַׁחַר
 הַעוֹלָם, אַחַר יִצְהַל כָּבֵר. לְפָנָיו
 כָּל רוּחַ שָׁךְ, וּתְנַח הָעֲרֵבָה
 בְּמַעֲטָה־אָדִים חֵם וְלִבָּן,
 עֹשֶׁבִים דְּמָמוּ וְצִינּוֹת־גִּיָּא
 הַפְּסִיקוּ מִלְּמוֹל זֶהֲבֵן —
 וְעוֹלָם כָּלוֹ עָמַד מַחְרִישׁ עָמִי
 וַיֵּאָזֵן לְנַפְשׁוֹ הַחֲתוּמָה:
 רַק רִיחוֹת דְּקִיִּים, בָּאִים מִמְּרַחֲקִים
 כָּרִיחַ הָאֲדָמָה בְּעֹדְנָת שִׁמְשׁ
 בְּלִבָּב דָּגָן בְּאָבוֹ,
 תְּמָהוֹן מַחֲקַת הַשָּׁקוּ אֵת לְבָבִי. —

וּבְרִנְצֵי־חִידוֹת אֵלֶּה,
 צַל גְּבוּלוֹת יוֹם וְלַיְלָה, לֹא שָׁר עוֹד לֵב
 כָּל עֲנֹת־הוֹדָם,
 בֵּין אֹר וְצַל כִּי תִלִּין אֶרֶץ רְבָה
 וּכְנַף חֲלוֹם גִּנּוּעַ

מאפילה על חזון היום הבא;
את, בערה גואלת, לי נגלית
על שבילי בדידות חיי!
אם את היא האות לימים גדולים
זו צהלי לקראתי מני אז
להמטיר הוד עלי ישמון נעורי,
או באת עם שלל אביבי אשר אחר,
נסתפת עם אפיקו האדירים
בפרח האדמה בראשונה, —
אך באור ציניף, וך ורטב,
פיערי-מרחק כחלים עם צרבים,
לי פרח שוב העולם, ואמר שבו
כל פלאי קדמותי ויבאו;
וברך מחלפותיך העגות
בכחיק הים הרצון כי הסתרתי
את פני רגע מעט, וימג עלבון חיי;
ובריחן, טוב וצונן, מות חפצתי
מאשר, — ובפי
עוד שיר הברכה לך ולאלהיך.

II

אז נשמעה בגבולות הערבה
ראשונה שיבת-נעורי, נגינת-חיי
ואצא שכור-אביבי לקראת אשרי
ועד אפסי ים הגיע הד נצחוני,
לא ידעו עוברי-ארח חדות סודי
ורעי לילי שמעו וישתאו;
כי הנה פתאם אחר לי העולם,
יהם לא ראו,

וארץ קבשה הוד כלולותיה,
 והם לא זעו;
 רק קרבי רן האור וכלבלוב פלאי
 בלילי-אביב המים רגש דבר,
 לא אדע שמו, גם יום, גם לילה,
 נאלץ דם על ידך, שש וגא ונבוך.
 אך אל מעוני אחרי לא נהגתיך;
 כי ימים רבים ביתי הנה ריק
 ונרות חג לא צחקו בצד אשנבו,
 ואיך אביאך, נצרה עושת-לך,
 אל כל מעוני ומצרמי כתליו?

לא! לא כציד היער, צו ונבוך,
 בצפור קטנה מפרפרה בקף
 נשאתי אשרי;
 כי פגע בי מלי על גבול ימים
 ואנכי לא פלתי לו בבאון;
 ואהי לו כמתנפר לילות רבים,
 בנרע אל ככביו על כל שבילי;
 ובהג היום הגא על במתי-עולם,
 עוד תרתי מסתור-צל ללב ודממה
 את לא ידעת כל עני-נעורי,
 ויגון עיניך, בוש וחרד, שאל
 בהנה בל במפרץ-ימים עזוב,
 בשית פוכב וע בהורח-שחר,
 באני רק נשקתי וד-אצבעותיך
 נאשף את צלך, מאשר ואובד,
 וכאוצר-אלהים נשאתי דמי-גונך,
 נאל מעוני אחרי לא נהגתיך

הוֹי, בַּעֲרָה, אֲשֶׁר נִקְרִית עַל דְּרָכַי
 בְּנִעְרוֹת הַחַיִּים הַנְּשָׁכָחִים. —
 אַתְּ לֵב עֲלוּמֵי וְאוֹרֵם וְאֲבִיבִים,
 אֲשֶׁר לְזִכְרֶךָ יִלְהֶט עַד הַיּוֹם
 כָּל צִיץ־נִשְׁמָה בִּי וְחַי —
 מִבְּקָר יָמַי לָךְ צְפִיתִי דוּמָם,
 מִכָּל מַעֲמָקַי עָנִי לָךְ, רֵאתִי,
 וּבְבוֹאֶךָ לִי, וַיִּגְאוּ יְאוּרֵי חַיִּי
 וּשְׁפוּנֵי שִׁיר וְטְמוּנֵי תְּהוֹמוֹת אֶהְבֶּה
 בְּהִמִּית כָּאֵב וְרַחֲמִים נִסְחָפוּ,
 וַיִּלְהֶט רֶךְ כָּאֵשׁ כָּל חֲדָרַי לְבִי
 וְדַמְעוֹת לִילִי־נְדוּדֵי מִתְקוֹ לִי, וַיִּגְוֵנִי
 כְּפַעֲמוֹנֵי־שֶׁלֶג פָּרַח לְכוּן, —
 וּבְבוֹאֶךָ, רַחֲבוּ קִצְוֵי, גְּבוּלוֹת עוֹלָם
 וְצַל הַיָּמִים סָר וְקִלְקַלְתָּם,
 וַתִּרְפְּדֵי אֶת כָּל שְׂכִילֵי
 יָקָר וְהֵב עֲוֹמֵךְ;
 וּבְשׁוֹכֵי מֵאֲחֶרְךָ, כָּבֵד בְּאוֹרֶךָ,
 כָּל רוּחוֹת הָעֶרְכָּה אֶת בְּשָׁמֶיךָ
 הַטּוֹכִים נְשָׂאוּ אַחֲרָי, —
 וַיִּפְרְחוּ מֵאֲזוּ נְאוֹת הָעֶרְכָּה.

תרע"ח.

